

**Cleopatra Lorințiu cu Jean Askenasy
în cartea recent lansată
*Zboruri Secrete***

*Editura Ecou Transilvan
Cluj-Napoca 2022*

Revin cu un nou fragment din cartea mai sus menționată. Este o lectură-bucurie pentru mulți israelieni care au întâlnit-o în timpul mandatului său de patru ani benefici pentru publicul de prieteni ai ICR-Tel Aviv.

Vom găsi aici dialogul prietenesc și afectiv între cei doi care orchestrează o carte scrisă împreună.

AG

Tulburătoarele întâlniri ale vieții, în cartea acad. prof. dr. Jean Askenasy

Sunt unele cărți care au această însușire deosebită, aceea de-a fi un fel de zbor deasupra unei vieți întregi! Un zbor lin, spuneți-i cum vreți, pe aripă de pasăre, dacă preferați romantismul sau un zbor de dronă, nu contează, ca și cum de sus ai putea să vezi cu distanțare și poate chiar cu minuțiozitate faptele, întâmplările, întâlnirile unei vieți. Așa e selecția de texte pe care o publică remarcabilul și, așa zice, venerabilul acad. prof. dr. Jean Askenasy.

Omagiat de curând cu prilejul împlinirii frumoasei vârste de 90 de ani, deopotrivă în România și în Israel (la Universitatea din Tel Aviv, dar și la întrunirea generoasei Asociații a Scriitorilor Israelieni de Limba Română), autorul își adună între coperti de carte tabletele publicate de-a lungul timpului în

ziarul Gazeta Românească. Scrise evident sub impulsul clipei, comentarii precise la evenimente și întâmplări, aceste texte nu au nimic din caracterul efemer pe care de nu puține ori gazetăria îl admite. Ele au capacitatea unui spirt erudit, superior, de a ști să se facă înțeles de oricine și oricând, scrise fiind de fapt inițial pentru cititorii unei publicații în limba română din Israel, ele demonstrează și o formă de frumoasă solidaritate cu acești cititori – porniți din Gazeta academică, Editura Familia, Israel, 2019

România, fiecare cu povestea lui în spate, precum melcul cu cochilia sa, fiecare cu romanul vieții sale, trăitori în lumea israeliană atât de complexă și de densă, dar care își permit să viseze adeseori în românește.

Cartea este structurată în câteva secțiuni: o prefață a autorului care aruncă lumină pe ceea ce este faimoasa poveste a dosarului 148.074 despre care fostul Președinte al Israelului Shimon Perez scria: Dragă Jean, îți scriu după ce am citit cartea „Dosarul

148.074”, povestea unui medic căruia i s-a refuzat emigrarea. Eu consider că apariția unei cărți de acest tip are mare importanță, deoarece dezvăluie lupta pe care ai purtat-o ca evreu și sionist cu regimul comunist din România, când visul tău era să ajungi acasă. Aduc un omagiu luptei tale curajoase, reușitei de a ajunge în Israel și îndârjirii cu care ai reușit să-ți faci serviciul militar de lungă durată.

Tabletele propriu-zise sunt adunate în ciclurile Gazeta socio-politică, Gazeta Holocaust, Personalități rămase în istorie și Gazeta creierului. Despre fiecare din ele ar merita scris și comentat. Autorul are această capacitate de fi sintetic și de a presăra acolo unde trebuie semnificativul. Nimic nu e în plus și nimic nu e comod în aceste scrieri. Căci domnul Askenasy cred că nu a fost niciodată un om comod. A fost mereu cineva care a trăit pentru principiile sale, cu

judicata limpede și cu generozitatea deplină pentru pacienții săi. Dar cineva care a putut și a știut să inspire putere, să aducă lumină în suflet, să fie de ajutor și să degaje acel fel de umanism consubstanțial, profund, autentic și nu contrafăcut. Adică a fi om cu adevărat, nu pentru imagine sau pentru opinia altora. De aceea am apreciat frumusețea sincerității spunerii editorului Dragoș Neltersa, care zice:

E greu să ții pasul cu un colos al științei, dar mersul alături de Profesorul Askenasy pare ușor, pentru că te ține de mână, te ghidează în timp ce lumea ți se deschide în față.

Textele sale nu respectă nici un tipar și nici o formulă, nu sunt destinate să flateze pe nimeni și să se pună bine pe lângă nimeni, de aici surpriza continuă a lectorului plasat mereu într-un orizont de așteptare. Remarc o notă de emoție personală când vine vorba despre personalități anumite, iată, în câteva cazuri e vorba despre oameni excepționali pe care am avut și eu șansa enormă să îi întâlnesc: Cardinalul Lustiger și scriitorul Augustin Buzura. Textul despre cel dintâi însoțește funeraliile cardinalului Jean Marie Lustiger, ce poartă în ele un mesaj către omenire, care în loc de a fi înțelese este uitat. Mesajul cardinalului, un tezaur de gândire, are ca amploare proporțiile tezaurului gândirii filozofice aristotelice sau carteziene. Mesajul Lustigerian este teologic, filosofic, social și istoric, poartă numele de Mesajul Dublei Ceremonii. Ilustrul Cardinal al Parisului, născut evreu și devenit creștin la 10 ani, cu o biografie fără egal, un spirit fără comparație și care și-a completat valorile sale iudaice în creștinism (spune Hélène Carrère d'Encausse) este descris în textul academicianului Askenasy cu vorbele exacte și cu citatele potrivite, așa încât să se

înțeală cu precizie și în substanțialitate de ce acest om este important pentru umanitate și pentru religie, de ce este el luminător pentru credință. Evocarea acestuia se suprapune peste emoția autorului care asistă la funeraliile cardinalului, 10 mai 2007, înghițit de mulțimea din fața Catedralei Notre Dame de Paris: Mesajul dublei ceremonii este dovada supremă a necesității unirii într-o singură credință, „judeo-cristianismul”, a dicotomiei teologice. Măreția și solemnitatea momentului dublei ceremonii este secretul divulgat de apostolul Jean Marie Lusiger.

Am spus, emoționată, la un moment solemn dedicat aniversării domnului Askenazy că pentru mine el e un savant care îmi amintește o stirpe unică, precum Pico della Mirandola sau, mai târziu, uluitorul Matila Ghyka și al său număr de aur. Căci el are capacitatea de a crea conexiuni grație vastei sale culturi și a spiritului inventiv. Conexiunile acestea relevă până la urmă idei uneori surprinzătoare, alte-ori copleșitoare, uneori par atât de evidente (de felul „cum de nu m-am gândit până acum?”) sau pur și simplu te pun pe gânduri, te trimit în bibliotecă, la raftul cu cărți adevărate, cu cărți grele, spre calea de a afla și înțelege cu sudoarea frunții, iară nu luând din internet de-a gata formulări făcute de alții, o cultură la a doua mână.

Copleșitoare sunt paginile dedicate lui Saul din Tarsus sau Sfântul Paul. Le-aș cita în întregime, dar știu că asta nu e posibil într-o cronică. Epistolele lui Paul sunt esența teologică a tradiției protestante și catolice, ca și a ortodocșilor de religie creștină. (...) Conform Noului Testament, înaintea convertirii lui de la iudaism la creștinism, în drumul spre Damasc, urmare

a viziunii înviatului Yeshua ca Mesiah, se dedică în totalitate fiului lui Dumnezeu. Rezultatul este că 13 din cele 27 de cărți ale Noului testament sunt atribuite lui.

Comentariile, notațiile, observațiile, concluziile au autoritate, dar și subtila reverberație a șansei de a se pro-paga în conștiințe. Paginile consacrate de neurolog unor teme legate de studiul creierului sunt antologice, precum Lupta contra ignoranței (LCI), un proces înnăscut, sau o fascinantă privire obiectivă asupra geneticii și trecerii omenirii la stadiul „transuman”. Cultura științifică, de strictă specialitate și soliditatea perspectivei culturale umaniste se îmbină de minune, lucru destul de rar chiar la cercetătorii și specialiștii din zilele noastre. Sigur, avem în România exemplul excepționalității neurologului prof. dr. Dumitru Constantin Dulcan.

Coincidența face că e tot vorba despre neurologie. Este harta secretă a creierului lumea misterioasă prin care putem atinge neatinșul? Numai citind această carte de excepție veți înțelege frământările, emoțiile revelațiilor mele.

Cartea se încheie cu un text, Nonagenarii, care dincolo de adevăruri medicale, biologice, informație din lumea neuro-științelor, are un final care este și literatură pură. Închei cu... sfârșitul acestui text și al acestei cărți, căci, dincolo de asta, orice vorbe ale mele ar fi de prisos:

Bunicul aflat în fața infailibilului adevăr al vieții tranzitorii ascultă cu stoicism spusele celor cu care se întâlnește: „Sunteți un fenomen”. „Nu vă schimbați deloc”. El însă este foarte conștient că nu mai are iuțeala mișcărilor dinainte, că gândirea sa e mai înceată, și mai presus de toate, uită nume. Trăiește un fenomen de dezadaptare pentru

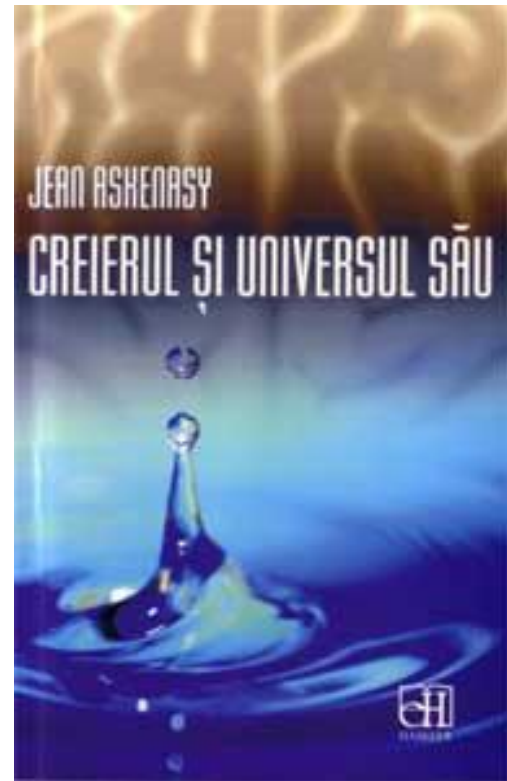
că refuză să treacă din vârsta a treia în vârsta a patra, adică din vârsta independenței în vârsta dependenței, ultima fiind cursa pe ultima sută de metri la capătul căreia așteaptă pata neagră, cum spune Stephan Hawking. Interesant, intri în ea cu zâmbetul pe buze, deoarece îți amintești de timpurile când erai disperat că timpul nu trece mai repede. Viața are umor.
Tel Aviv, 31 martie 2020

**

Cum a început totul?

Ar fi greu de spus, totuși cred că totul a început cu textul pe care l-am scris și publicat, despre cartea de articole *Pastila academică*, l-am publicat inițial la agenția Ampress, prin mâna poetului Lucian Avramescu. Apoi l-am postat pe blogul meu. Semnalarea acestuia pe o pagină de Facebook instituțională a declanșat niște ciudate și nemotivate măsuri represive. Articolul deranja? Autorul? Fără să înțeleg mare lucru, am trimis acest text către revista de cultură Tribuna, dirijată de Mircea Arman și a apărut în luna mai a anului 2020. Sentimentul de nedreptate resimțit m-a apropiat de domnul Jean Jacques Askenasy. În urmă cu vreo câteva luni participasem la Sala Leonardo la o reuniune a Asociației Scriitorilor de Limba Română, dedicată frumoasei sale aniversări. 90 de ani. Evenimentul, organizat de Dragoș Nelersa, cel care împreună cu soția lui, Ioana Toff, conduce o publicație în limba română, curajoasă, pe numele ei Gazeta Românească (nu-i vorbă că și „oficialitatea” noastră așa-zis „culturală” contribuia la dezbinare, în loc să asigure echidistanță) și care a rezistat în

timp, reunea numai o parte a vorbitorilor de limbă română din Israel, comunitatea fiind divizată din pricini pe care apucasem deja să le intuiesc.

Am mers de la sediul reprezentanței din Shaul Hamelech până la Sala Leonardo, preț de 200 de metri, însoțindu-l pe Moshe Idel, pe care atunci l-am și cunoscut. Mă gândeam la cariera acestui erudit cu un mare respect... Citisem multe despre dumnealui, acum mă mulțumeam să văd omul așa cum era, cu sentimentul pe care îl ai când întâlnești deosebitul.

Scenariul serii, improvizat desigur, era următorul: îl însoțeam pe Moshe Idel la Sala Leonardo, participam amândoi preț de câteva minute la eveniment, spuneam amândoi câteva cuvinte de omagiere a profesorului Askenasy și apoi ne ceream scuze și reveneam la sediul din Shaul Hamelech 8 unde alt profesor foarte prețuit

(în lumea istoricilor), dr. Carol Iancu, venit de la Montpellier (tot în regie proprie și de dragul cărții, fără vreun suport financiar instituțional) își prezenta cartea tradusă în limba română. Eveniment la care principalul vorbitor era tot Moshe Idel. Treabă încurcată și care îmi dovedea încă o dată imposibilitatea colaborării instituționale la Tel Aviv, calvarul vieții mele timp de câțiva ani și încurcăturile create. Așa că după acele întâlniri, am făcut ce știam eu că e mai bine și mi-am publicat propriile notații despre cartea academicianului Askenasy. La ceva timp după eveniment J. A. mi-a scris:

*Iubită Cleo,
Articolul din „Tribuna” este dovada definitivă a erudiției unei inteligențe foarte educate, pe care dacă ai bucuria să o întâlnești și să colaborezi, te înalță mai presus decât ți se cuvine. În consecință, Cleo, după citirea articolului, consimt să pășesc în vârsta a patra.*

*Cu prețuire,
Jean*

Așa au început acele luni de întâlniri și mesaje, de ceasuri petrecute la telefon. Din ele a rezultat o nouă carte petrecute la telefon. Din ele a rezultat o nouă carte căreia i-aș putea adăuga la un an după apariție și câteva fragmente din corespondența noastră fermecătoare și adeseori stranie, amuzată, uneori profundă, poate greu de decantat în afara relației frumoase create între noi. A contribuit cu umorul, malițiozitatea și inteligența deosebită soția domnului Jean Jacques Askenasy, doamna Rita.

Întâlnirea cu Jean Jacques Askenasy și cu soția lui, Rita, a fost unul din cadourile pe care le-am primit de la soartă, în Israel. Când mă gândesc că aș fi putut trăi cei patru ani acolo, fără să mă apropiu de ei, fără să intru în intimitatea acestei familii de oameni extraordinari... Am descoperit în Jean un om de o noblețe rară, cu un simț al prieteniei re-confortant. Nu știu dacă ați observat (mă refer la cei de-un leat cu mine), dar de la o anumită vârstă îți faci prieteni tot mai rar sau deloc. Prietenia a debutat cu discuții înflăcărâte, cu un front comun al nostru împotriva stupidității și mărginirii unor personaje care se bucurau de girul „autorității”, reprezentați ai unei atitudini culturale în derivă din România căreia nu îi păsa de cultură și profunzime, ci doar de trocuri politice și interese jalnice. Timpul îi va judeca, viața le va cere socotea-lă. Prietenia a continuat cartea pe care am alcătuit-o împreună, un dialog pe care ni l-am propus nu neapărat contondent sau cu asperități, dar în orice caz lipsit de acea complezență călduță care pe mine mă scoate din sărite în multele cărți de dialoguri care ajung pe piață.

Când am început dialogul, adică în perioada în care era pandemie și noi măsuram cu pasul la Tel Aviv cei 500 de pași distanță în care puteam evolua, Jean mi-a spus că undeva într-un sertar dintr-un birou din România exista deja un dialog început cu ani în urmă, un dialog al lui cu domnul Sorin Antohi și că niște elemente din viața acestuia l-au făcut pesemne să renunțe, cert e că nu apăruse cartea mult visată. Eu i-am replicat că riscul apariției deodată a celor două cărți exista, el mi-a spus că nu trage nădejde că o să apară prea curând cartea cu Sorin Antohi și atunci m-am concentrat pe ceea ce speram eu să fie un dialog cât mai plin de naturalețe

cu acest om, aş zice, special. De ce special, se vede din cartea noastră (*Despre ce nu se uită*), dar se vede şi din multele, nespuse de multele cărţi scrise şi publicate de el, cât mai cu seamă din prezenţa lui publică, intervenţiile la televiziuni, la Academia Română şi la Universitatea din Tel Aviv, la cea din Barcelona şi la câte şi mai câte evenimente, simpozioane şi momente internaţionale.

Apărută în condițiile în care nici unul din noi nu călcase prin România grație prieteniei editurii Rao și destoiniciei Odiliei Roșianu, *Despre ce nu se uită* a plăcut celor care erau pregătiți să o placă și i-a enervat pe ceilalți. Viața și-a continuat cursul și cartea nu ne-a făcut mai simpatici pe noi doi oficialităților cu pricina care își împărțeau antipatia față de noi. O bucată el, o bucată eu. Rita a continuat să îmi dea sfaturi bune, să fie un fel de geniu bun al pre-cărții și post-

cărții, căci fără ea cred că nu am fi ajuns la liman. Și mă veți întreba: care e zborul secret din acest text? Zborul e următorul: în paralel cu răspunsurile, comentariile, întrebările și tot ce înseamnă un dialog făcut prin mail și punctat de telefoane, căci nu uitați, eram, e drept, amândoi în Tel Aviv, dar eram și în vreme de pandemie, au existat unele schimburi de mesaje care, evident, personale fiind, nu au intrat în carte. Câteva din ele aruncă pietricele prin grădinile secrete și mai cu seamă au calitatea de „zboruri secrete”. Așa că voi face o mică selecție, ea nu cuprinde dezbaterile noastre lungi și adeseori cu accente legate de carte. Vrea doar să dea o idee despre căldura prieteniei noastre. Nu ne-am cunoscut în tinerețe, ne-am împrietenit profund la, hai să zic, maturitate...

**„Ne-am unit sufletele într-o carte”
(spune acad. Jean Jacques Askenasy)**

Jean Askenasy

Thu 5 / 21 / 2020

Splendid răspuns, parcă la asta mă așteptam,

Jean

*

Cleopatra Lorințiu

Thursday, May 21, 2020

Prieten drag,

Eu zic să luăm timpul de care e nevoie.... să nu ne grăbim și nici să ne presăm... tocmai pentru că facem ceva sincer... Nici nu știm ce va ieși din asta, un interviu? o carte? cine poate ști...

Cochetez cu amintirea lui Odobescu, cel

care s-a apucat de o prefață la un tratat și până la urmă a ieșit *Pseudokinegheticos*, superbă lucrare de sine stătătoare...

Doar avem dreptul să visăm, nu? Și eu vă îmbrățișez și îmi e dor de voi.

Cleo

*

From: Jean Askenasy
Sunday, 25 April 2021

Cleo,

Aseară plăcerea a fost a mea. Trebuie să știi, cartea ți-aduce lauri: se spune că ai reușit să scoți răul din mine. Acest rău însă reprezintă sinceritatea mea, cum o numești tu, „incomodă”, iar eu, „autentică”. Îmi pare rău că nu am reușit să conving. Răutatea mea considerată de tine incomodă a fost o încercare disperată *de a face bine semenilor mei români*. Faptul că fac rău, este dovada că medicul creierului încercând să facă bine, a făcut rău, lucru de altfel spus de Hannah Arendt în sintagma „banalitatea răului”.

*

From: Jean Askenasy
Sent: Thursday, May 21, 2020

Distinsă Doamnă,

A colabora cu Cleopatra Lorințiu este o ocazie pe care dacă ai pierde-o, ar fi dovada obscurantismului total și definitiv.

Mărturisesc că prietenul nostru comun, Dragoș, mă ține foarte strâns cu tabletele și cu Corona. Cei doi profesori Sarafoleanu m-au pus la jug, cu două capitole în tratatul pe care-l scriu pt. academie. Interviuul cu Cleo va fi folosit ca moment de desfătare, relaxare și bucurie în eliberările din jug.

Te îmbrățișez,

Jean

PS. Așteptăm să ne vizitezi în curând.

*

Jean Askenasy

Mon 6 / 29 / 2020

Iubită Cleo,

Țin minte, mi-ai scris: să dăm discuției frâu liber, *să luăm timpul de care e nevoie... să nu ne grăbim și nici să ne presăm... tocmai pentru că facem ceva sincer... Nici nu știm ce va ieși din asta, un interviu? o carte? cine poate ști...*

Dat fiind nu numai că am acceptat întru totul propunerea, dar m-am angajat să o respect cum te respect pe tine, iată ce mi s-a întâmplat alaltăieri. Am primit un email de la prietenul meu Horațiu Mălăele, care a scris o cărticică intitulată *Tehomir*. Îți trimit cartea și prefața pe care am scris-o. Te rog citește *Tehomirul* și scrie-mi părerea ta, între timp îți voi răspunde la întrebarea pusă de tine. Tu ești o distinsă critică de artă și aștept cu sufletul la gură părerea ta.

*

From Cleopatra Lorintiu

Sent: Sunday, June 28, 2020

Dragă Jean, zic să încheiem Capitolul 2. Mi se pare dens și rotund. Repet, fac toată împărțirea asta (artificială) numai ca să putem urmări, sintetiza, completa și să nu ne repetăm. Faptul că e prin mesaje simplifică, dar ne și schematizează dialogul... După ce avem tot materialul, mai intervenim noi, ca să încălzim atmosfera. Sper că Rita se simte mai bine. Deci intrăm

cu forță în Capitolul 3? Ce zici?

Cleo

*

Draga mea,

Aștept cu aceeași nerăbdare ca și tine reacția ta sinceră de prietenă lipsită de diferențele noastre etnice, religioase, conceptuale, istorice, filosofice, geopolitice etc. etc.

Cu drag,

Jean

*

Jean Eskenasy

Mon 6 / 29 / 2020

Cleo,

M-am delectat ascultând și privind pe Paul Cernat și Cleopatra Lorințiu. Nu cred că există vreo persoană care se consideră intelectual, să nu fi fost încântat asistând la o discuție între doi oameni care în afara cunoașterii materiei „a fond”, din respect pentru audiență, s-au pregătit. Această întâlnire în ZUM este „o mare reușită”, feliicitări.

Jean

*

From: Jean Eskenasy

Distinsă Doamnă Sofia Gelman,

Întârziată poate, dar citând paginile 38, 182 și 43, scoate esența dialogului dintre Cleo și mine, pentru care meritați toată admirația.

Cu prețuire,

Jean Askenasy

8 martie 2022

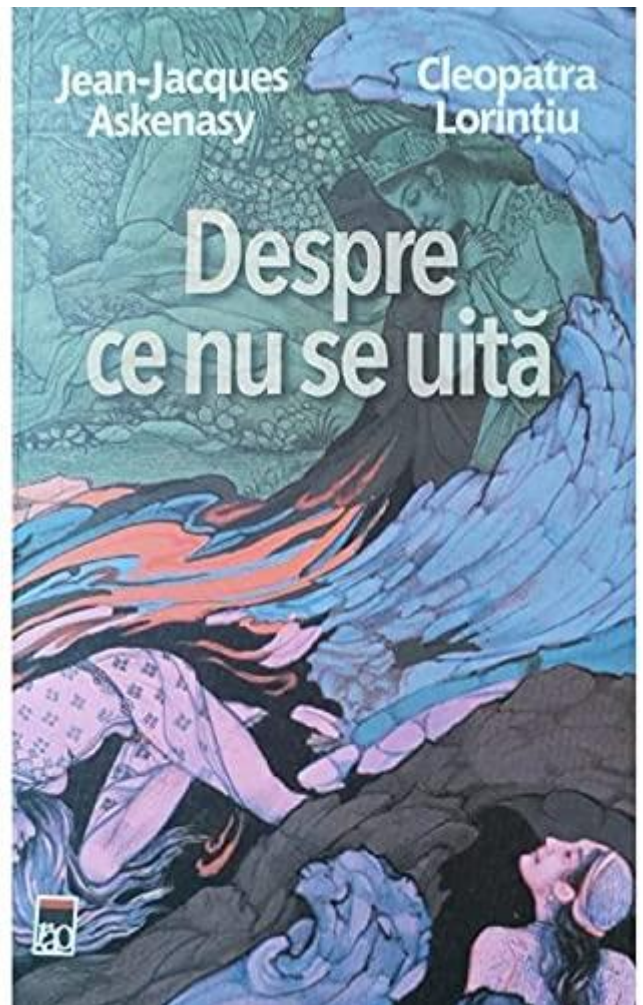
*

Cleo !

Totdeauna mă voi mândri cu prietenia noastră,

Ești o scumpă. Te iubim. Nu degeaba ne-am unit sufletele într-o carte,

Jean

Spectaculos, estetic, hedonist chiar.

Recomand călduros această carte vibrantă, nostalgică, plină de umanism.

AG

SAGA 2022 - Decembrie